

Intel·ligent, elegant, sincer

Josep Miquel Sobrer

Sorpren. *La llum d'aquells dies* són Sunes memòries escrites per algú que no creu en la singularitat de la seva vida. Res fa pensar que Josep Miquel Sobrer (Barcelona, 1944 – Bloomington, 2015) cregués que deixar constància escrita del que va viure magnificava la seva vida –grandeses o infortunis–, passava comptes a la injustícia del món o servia d'excusa per fer un retaule revelador de la societat catalana. Així ho han fet molts memorialistes, però Sobrer no. Ell explica el que va viure i ho fa amb un estil directe, claríssim, franc. I al lector, aleshores, no l'impressiona l'artefacte literari sinó la veu. Lleu i afinada.

Aquestes memòries –subtitulades *Del Poblenu al Pacífic*– comencen l'any del seu naixement i inclouen la seva vida menestral al Poblenu, el col·legi –els “hermanos”– en què estudià el batxillerat, la Universitat de Barcelona on estudià romàniques, els seus amics de facultat –Francesc Parcerisas i Carles Miralles, sobretot, però també, entre d'altres, Guillermina Motta i Marta Pessarrodona–, els seus viatges, les lectures i les pel·lícules, la seva iniciació sexual i les milícies universitàries. I acaba el 1967 justament quan Sobrer deixa Catalunya per incorporar-se a la Indiana University de Bloomington. Aquest és el material del seu relat.

Però la narració ens arriba amb tres característiques especialment valuoses: primer, la perspectiva adulta amb què observa la seva joventut. Ho explica Francesc Parcerisas al pròleg: “L'assumpció de la distància amable però crítica amb un jo jove, desorientat, vagarós, inquiet, acomplexat i molt llest –viu fora mida–, que l'autor madur admira i compadeix”. Segon, una valoració del context social que li toca de viure: “eren els anys cinquanta, quan començàvem a sortir de la negror postbèlica i s'havien acabat les restriccions de llum. Com per celebrar-ho, les pel·lícules ja eren a tot color, molta gent anava amb

vespa i semblava que l'aire hagués fet bugada i respiréssim més net”. És el clima social, més que els fets, el que li importa. I aquest ambient troba en el *lessico famigliare* i en els costums de l'època els ressorts bàsics per evocar-lo.

Potser interessarà a més gent, però, per als que ho vam viure, trobar-ho en aquestes pàgines és gairebé emocionant. I tercer –el més important– el text és valuós per la qualitat d'un estil –lèxic, sintaxi, imatges– no pensat per impressionar sinó per comunicar millor el que vol dir. Com a símptoma, el que diu de l'Escorial: “A primera vista el monestir de San Lorenzo em va impressionar; em va semblar elegant, seriós, imponent, auster. En entrar-hi, però, i veure que per dins hi supurava un càncer barroc inextirpable, vaig tenir la sensació de trampa, que les façanes eren un decorat, una enganyifa que vestia de pobresa i contenció el malbaratament d'or americà de la casa d'Habsburg. Hi feia, a fora, aquell aire fred que baixa del Guadarrama, com si tot Madrid fos un sanatori de tuberculosos amb els pulmons podrits d'espòlis. Vaja, exagero la nota amb els prejudicis del que sé avui [...]”. Aquest és l'estil. Quan parla de persones, però, és més generós i benigne.

Sobrer va ser un bon professional –professor i traductor– i són les institucions acadèmiques a què va estar vinculat –Universitat de Barcelona, Indiana University, North American Catalan Society– les que han fet possible aquesta edició. Pocs catalans, però, ho deuen saber. Potser per això a la necrològica que ell mateix va escriure perquè li publiquessin quan fos mort, s'hi llegeix: “Si qualsevol de les obres d'en Josep Miquel arribés a convertir-se en un producte acceptat de debò, se'n sentiria extremament feliç –excepte pel fet que és mort. De ben segur que en Josep Miquel afegiria un agraïment final als qui han llegit aquest obituari”. Sorneguer i precís, com sempre.

La llum d'aquells dies

JOSEP MIQUEL SOBRER

Publicacions i edicions.

Universitat de Barcelona

Barcelona, 2016

249 pàgines